

Knižní kultura I

1. Kniha jako médium komunikace a jako artefakt
Základní typy rukopisů podle obsahu

Jindřich Marek

Bible

- základ pro liturgické knihy i pro populární výklady
- Starý a Nový zákon, viz <https://cs.wikipedia.org/wiki/Bible>
- ve středověku používán zejména latinský překlad (Vulgáta)
- od 13. století (zejm. Paříž) kapesní Bible: dva sloupce, tenký papír
- ilustrované Bible (z našeho prostředí: Velislavova)

>> na následující straně:

- Latinský rukopis Starého zákona z poloviny 15. století: NK, [I A 52](#)

Liturgické knihy: církevní rok

- začíná adventem, skládá se ze svátků temporálu, sanktorálu a *commune sanctorum* (viz i https://cs.wikipedia.org/wiki/Liturgick%C3%BD_rok)
- pro každý svátek byly určeny perikopy (úryvky z Bible)
 - epištolní (ze Starého zákona či častěji Pavlových listů)
 - evangelní (z jednoho ze čtyř evangelií)

Liturgické knihy

- lekcionář
 - perikopy řazené podle pořadí církevního roku
- evangelistář
 - evangelní perikopy (pozor, *evangeliář* obsahuje celá čtyři evangelia)
 - v iluminovaných rukopisech kánonové tabule a evangelisté jako písaři
- žaltář
 - starozákonní kniha Žalmů (vlastně modlitby),
 - často střídání modrých a červených iniciálek
- breviář
 - texty denní modlitby církve k soukromé modlitbě pro kněží
- misál
 - modlitby, které přednáší kněz při mši, mešní řád a zvláštní obřady

Liturgické knihy

- Žaltář Hanuše z Kolovrat, 1438: [Osek 71](#) >>

Inapit liber ymproz ul' soliloquior' dau'
p'he. Psalmus primus de incarnatione xpi

catus vir
qui non
abit in co
silio impi
orum et
in via pec
catorum
non stetit
Et in ca
tedra pe
silenae
non sedit
Sed in
lege domi
voluntas
eius Et

in lege eius medita
bitur die ac nocte
Et erit tanq'm li
gum quod plantat
est secus decursus
aquar. Quod fru
ctum suu dabit in
tempe suo Et foli
um eius no defluet.

Et omnia quecuq;
faciet prosperabunt.
Non sic impi no
sic sz tanq'm pulvis
Quem piat vent'
a facie tie Ideo no
resurgunt impi in
iudicio Neq; pecca
tores in consilio in

Přírodověda

- Tomáš z Cantimpré, De natura rerum, poslední čtvrtina 14. století:
[NK, XIV A 15](#) >>

Církevní právo

- Graciánův Dekret s glosou, 14. století: [NK, Teplá MS. E 59](#) >>
 - provenience: severní Itálie

